

Sagan om en solros

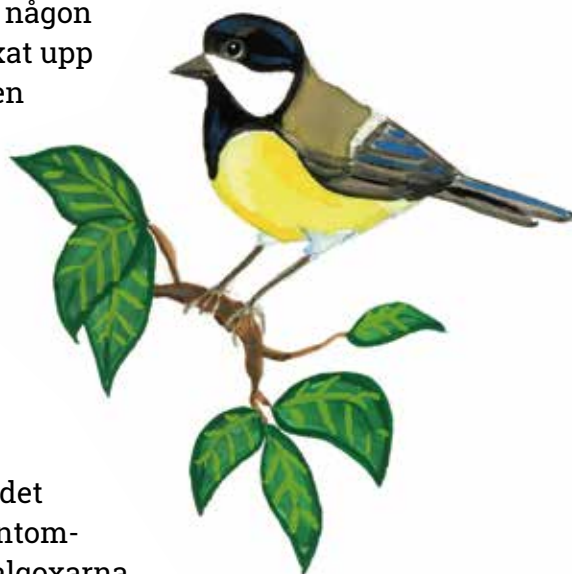
och Småfåglarnas Meddelande-Service

Naturskyddsföreningen

Klockan var nog egentligen för mycket, men alla klockor var långt borta. Halvvägs till skolan hade Minna stannat för att kolla om hon hade med sig matteboken, och det hade hon, men när hon stängde ryggsäcken igen fick hon se en gul och svart fågel. Den satt och drack vatten i en vattenpöl på gatan. Det var en talgoxe och sådana hade hon sett många gånger förut, men det var något speciellt med den här. Den tittade rakt på henne med stora svarta ögon. Minna började tänka på svarta hål, som de hade läst om på en NO-lektion.

Hon blundade lite för att få ordning på ögonen, bara någon sekund, men när hon tittade igen hade talgoxen flaxat upp och var på väg in i trädgården intill. Där försvann den in på ett fågelbord, där ett helt gäng talgoxar satt och plockade med solrosfrön. De höll fast fröna med fötterna och hackade upp det svartvita skalet med näbben. Alla gjorde likadant och alla såg likadana ut, men ändå var det tydligt vilken som var den första talgoxen, den tittade fortfarande på henne då och då, med sina stora blanksvarta ögon.

Minna borde skynda sig nu, tillbaka till världen där det finns klockor, men hon kunde inte gå vidare. Allt runtomkring var suddigt. Det enda som syntes skarpt var talgoxarna och deras jobbande med fröna. Men så hördes ett IIKIKIIKIKI som skar i öronen. En stor svart fågel med rött huvud slog ner på fågelbordet och de små gulsvarta for iväg åt alla håll. Det var nog en hackspett, tänkte Minna, men hon hann inte titta mer på den, för nu kom "hennes" talgoxe rakt emot henne. Den stannade upp ett ögonblick, hon hörde fladdrandet av vingarna, och sedan var den borta. Men kvar på marken vid hennes fötter låg ett svartvitt solrosfrö. Som om det vore ett meddelande. Minna plockade upp fröet och nu var det som om världen blev skarp igen. Hon sprang sista biten men det var helt tomt på skolgården när hon kom fram.

- Jaha Minna, varför är du sen igen, undrar klassföreståndare Karin med sin snälla trötta röst.

Vad skulle hon säga? Att hon hade mött en väldigt speciell talgoxe...?

- Eee, jag hittade det här, säger Minna och visar solrosfröet.

Någon längst bak fnissar till, men Karin tittar allvarligt på fröet.

- Det där kan bli något stort, spara det till imorgon, säger hon.

Nästa dag har Karin skaffat solrosfrön till alla i klassen, och blåa krukor med jord att plantera dem i. Minna planterar sitt eget frö, meddelandet från talgoxen. Var och en vattnar sin kruka. Minna och Love sitter närmast fönstret där krukorna står. Det är svårt att ta ögonen från krukorna, det känns som om något magiskt ska hända.

- Näe, det händer ingenting, säger Love till slut.

Men därnere i jorden har något hänt, som kanske faktiskt är magiskt. Fröna har känt att de ligger i fuktig jord, och de anar en solstråle uppifrån. De suger in vattnet och börjar sakta sakta sakta sträcka på sig. Uppe på jorden syns inget ännu. Där väntar barnen otåligt men efter några dagar börjar de tröttna och efter en vecka har de nästan glömt bort krukorna. Då ser Love något vitt i sin. Är det något fel, det borde väl vara grönt, undrar han, men det vita blir till ett upp och nervänt U, och efter ett par dagar syns två gröna blad i U:ets ena ände. Solrosorna kom liksom med magen först, men snart har de fått gröna huvudena allihopa. Minna döper sin lilla gröna växt till SMS. Bara Love får veta vad förkortningen betyder. Småfåglarnas Meddelande-Service.

Snart är solrosorna höga som pennor, och nästan lika smala. Karin säger att de ska plantera ut dem i en rabatt utanför klassrumsfönstret. Det känns lite läskigt att sätta ut lilla tunna SMS tycker Minna. Tänk om någon råkar trampa på den, då får hon aldrig veta om den hade något meddelande från talgoxen. En fotboll kommer farande precis över de små gröna huvudena, så hon och Love sitter kvar framför solrosorna för att skydda dem.

- Vad tråkigt att vara en solros som bara sitter fast här i marken, de får ju inget sommarlov, säger Love.

Ja, det är sant, de får inte springa, hoppa, bada... bara stå här.

- Vi kanske ska fråga Karin om vi kan gräva upp våra solrosor på skolavslutningen, så att vi kan ta med dem på lite äventyr. Lugna äventyr, inte fotbollsmatcher och så, säger Minna.

Men Karin säger att solrosor inte tycker om samma sorts äventyr som människor.

- För dem är det nog ett äventyr att stå här och växa. Och när det regnar blir det som ett bad, tror hon.

När barnen har fått sommarlov blir det lugnt på skolgården, inga bollar flyger förbi och ingen balanserar på kanten till rabatten. Solrosorna sträcker på sig, de små-pratar kanske lite om växtvärk på blommornas tysta språk. Men efter många sol-dagar och många regndagar börjar de få stora tunga huvuden. När skolan börjar är de ungefär lika långa som barnen i klassen. De står uppställda på en lång rad, som om de ville hälsa alla välkomna tillbaka. Nu har de öppnat sina solrosansikten, som är bruna med en gul krans runt om.

Karin förklarar att det bruna i mitten är små små miniblommor, och varje sådan miniblomma är som en liten mugg med mat till ett bi. Det ska bli bi-kalas, men istället för saft och tårta bjuder blommorna på något som heter nektar och pollen. Det är binas favoritmat.

- Vad snälla blommorna är som bjuder på kalas, säger någon i klassen.
- Ja, säger Karin, men bina och humlorna som kommer på kalaset är snälla tillbaka. De hjälper blommorna med en väldigt viktig grej.

Precis som Love och Minna tänkte på före sommarlovet så kan ju solrosorna inte gå, de kan bara stå här. De kan inte ens nå sin närmsta granne, så de kan inte para sig och få barn som djuren. För att blommor ska kunna få barn måste bina komma med pollenkorn från andra blommor. När bin och humlor kommer till blommorna på kalas så har den med sig pollenkorn som presenter kan man säga. När pollenkornen fastnar i blomman fungerar de ungefär som spermier gör hos djur. Det är växternas sätt att para sig. Då kan de få barn, och de barnen blir till exempel solrosfrön eller äpplen.

När den första humlan slår sig ner på SMS ser Minna hur den sitter en stund vid varje miniliten blomma i mitten av solrosen. Det tar lång tid att hinna till alla. Den har inte ens hunnit igenom hälften när det kommer ett störtregn, så både Minna och humlan måste skynda sig iväg.

Nästa morgon hälsar Minna på sin solros och skakar hand med det största bladet. Då ser hon att det är skrynkligt och skruppet i kanten. På undersidan kryper det omkring gröna små varelser med supertunna ben. Det är bladlöss, förklarar Karin, de suger växtsaft och de kan göra så att blomman inte orkar växa längre.

- Men titta där, säger hon sedan, en nyckelpiga är redan där och försvarar din solros.

Minna och Love letar nyckelpigor hela rasten, och sätter dit två till. Det är nästan som att spela datorspel, att se hur nyckelpigorna går fram och tillbaka och glufsar i sig bladlös. Ovanför deras huvuden hörs ett surr i blomman, kanske är det humlan som är tillbaka, den som blev avbruten av regnet. Men de hinner inte titta efter förrän Vaktmästarbosse kommer med stora stövlar.

- Flytta lite på er nu ungar, vi har fått bladlös här!

Som om de inte visste det. Bosse tar fram en blå sprayflaska och sprutar rakt på SMS innan de hinner svara. Vita bubblor täcker bladlösen... och nyckelpigorna... humlan får lite kladd på ena vingen men lyckas flyga vidare, även om det ser lite snett ut.

- Vad...vad gör du...vi höll ju precis på att fixa det här! Säger Minna och försöker hitta de stackars nyckelpigorna inne i bubblorna. Karin blir inte arg på Minna och Love när de kommer för sent och förklarar att de blev tvungna att tvätta och torka nyckelpigor. Istället lovar Karin att lära Bosse lite om blommor och bin, så att han slutar spruta gift på dem.

Humlan verkar ha kommit tillbaka och har hunnit besöka alla miniblommorna. Ingen såg när det hände men det måste ha hänt, för några dagar senare syns något svartvitt i mitten av solrosen.

- Solrosen har fått barn, hojtar någon.

Alla börjar pillra för att få smaka ett solrosfrö från sin egen blomma. Det är ganska pilligt men det går att få bort skalet. Minna smakar på ett, sedan låter hon fröna på SMS-blomman sitta kvar i flera veckor. Hon vet inte riktigt vad hon väntar på men en morgon kommer hon på det. Mitt i blomman sitter en talgoxe. Den tar ett frö i taget och skalar det så mycket snabbare än vad en människa någonsin skulle kunna. Fågeln vrider på huvudet och tittar rakt på henne, med ögon som svarta hål. Småfåglarnas Meddelande-Service har levererat sitt budskap.

Naturskyddsföreningen 2021

Text: Anna Froster

Bild: Ylva Mårtensson

Layout: Sofia Liljander

www.naturskyddsforeningen.se/skola/skoltradgard

Naturskyddsföreningen